

הלוקה בהמה פרק שלישי בכורות

כו.

עין משפט
נר מצוה

נא מ"י פ"ג מהלכות
בכורות הלכה א' ופ"א
מהל' מעילה כ"ג כמנ' לז"ן
שנא טו"ט פ"ד סימן ע"ח
סעיף א'
נר ב"י פ"א מהלכות
מעילה הלכה י'

רבינו גרשום

הא בעל מום שרי. תולש
לכ"ש נזטר: ואצ"פ שלא
התירו מומחה. קודם אלא
לאחר שנשר: א"ל ריש
לקיש האי גנא דהחולש
צמר כל היכא דלא התירו
מומחה קודם שתולש תם
דמי ליה שחולש מהם
קרי וליכא למימר הא
בעל מום שרי ועל שנמא
היינו שהומם: מודה אבא
חלפתא בזה ששחטו שהוא
מותר אפילו לחכמים: אבל
ביחוד אמרו. הא אבל כמו
באמת כדכתיב אבל אשמים
אנחנו. ביחוד בכוריו:
ונתנו בחלוץ שיש לו תקנה
שאם שחטו יהא מותר:
על מה נתקלו בו. ר' יוסי
דאמר במת נחלקו היינו
תיק דאמר דבמת חולקין:
תיק סבר. מה שעקביא
מותר במת כשהתירו מומחה
קודם הלישת שער ואתא
ר' יוסי למימר דכל תנא
בתיא מטפי אצ"פ דלא
התירו מומחה קודם אלא
שוב [אחר תלישת] מותר
עקביא והיינו כתנאי: לא
דכילי עלמא אי התירו
מומחה. קודם הלישת אין
אי לא ולא בהכי
פליגי אלא ג' מחלוקת
דבר: דתיק כבר פליגי
במת והיינו לשחטו. ומשום
דלא איירי מידי בשחטו אית
לן למימר דסבר דבתרווייהו
פליגי: בל"י כ"ר הוה. דלא
אירי. בין נראה ובין שאינו
נראה כדאמרינן דבשחטו
דברי הכל מותר: אי רבנן
אידי ואידי מיסר אסירי.
אפילו אותן שנתלש קודם
וכ"ש ששבו תולש שמיחה
אסרת: ואי עקביא אפיכא
מיבעי ליה. שמה שהוא
מותר במת אין מותר
אלא מה שנישר קודם
אבל [מה שנישר] שוב
[אחר] שמת [דבריו] הכל
אבל והכי אפיק ליה
למיתנא את שאינו נראה
מותר ואת שנראה אסור:
בשחטו רבנן. דבשחטו
אוסרין מה שקודם נשר
אבל שוב שנישחט מותר
העור והמחור לו והיינו
דקאמר הגר"א עם הגיזה
הצמר המחור לעור קרי
גיה מותר ואת שאינו
נראה אסור: מעולה תמימה.
כמעל מום דשרא קודשים
לא קא מיבעי ליה כיון
דבר פרייה הוא לא משוי
ליה אלא פריק ליה ושחטו
ליה מדי הלכך שרי. ואי
ה"מ [בין דביע] מומחה
דואי איכא למיחד דמשהי
לזו ולא קא מיבעי ליה.
אלא תמימה קא מיבעי
ליה: צמר שנתלש מעצמו
הדאטא ואשם וכי דבכור
ומעשר נמי לא תיבעי לך
אחי ומשהי ליה משום
חימוד צמר הנושר ואחי
לידי תקלה: כי תיבעי לך

בכור בעל מום שתלש ממנו. הכא לא קמיני והיינו בחלוץ משום
דרשע הוא שמושל ועדמו ליהנות ולאחר אצל י"א בנשר קמיני
והיינו בחלוץ: דתנא קמא סבר אי התירו אין אי לא לא. פירש
צקונטרס דכיון דמריננא לעיל דכל היכא דלא התירו מומחה תם קרי
ליה אס כן סיפא דקרי ליה בעל מום
מייירי י"א צלל התרת מומחה וקשיא
לפירושו דהא י"א דמירך הכי לעיל היינו
כי היכי י"א דלימוקס לריש אצל ככילי
עלמא אצל השתא דלריכין לומר ממה
נפשך כתנאי מסתברא לומר איפכא
דמהי מילתיה י"א כמנא קמא כפשטיה
ונראה לפירש דקודם הש"ס עכשיו
משום דקאמר ר' יוסי שנא יש תקוה
שעל סמך השמיטה לא היה אומר כך
שזה צידו ואין כלן שמה אצל בהרת
מומחה קאמר שנא יש תקוה שידקק
לו חסכ להתירו ואין זה כל כך דבר
צדור דמי יימר דמוזקק ליה מומחה
ומי"מ בנסקלחא קאמר י"א שנא יש
תקוה דקמיירי בשמיטה:

התולש צמר מעולה תמימה.
יש פירוש מרש"י שכתב
י"א בהם שהוממה ואח"כ נפדיית ושמיטה
משמע שהעמידה כן כדי שהיה כעין
צבור אלא שהמליצה היתה בתמות
ותימה והא צעני האזי אמר העמדה
והערכה ואין מועיל לזמר העמדת
הזהמה כדמוכח פ"ד ראשית הגז (חולין
ק"ה). גבי הא דקאמר התם הל"ל
ראשית הגז נוהב צקדשים משום דכתיב
לאקץ ולא של הקדש ומוקי לה למעוטי
קדשי צדק הצית ופריך והא צעני
העמדה והערכה וי"ל דסגיירא ליה
כר"ל דאית ליה צפ"צ דתמורה (דף
ג'.) לרצון דקדשי מוצא לא היו בכלל
העמדה והערכה והכי נמי אשכחן ד"ד
דסב כוותיה צפ" שני (לעיל טו.) ועוד
י"ל דקדשי מוצא שיש עליהם קדושת
הגוף צטל הזמר אגב הזהמה אפילו
אותו שנתלש וצר העמדה והערכה
חשיב ולא דמי לקדשי צדק הצית א"י
חשיב האי אמר ככעל מום מעיקרא
יש וכן שופר של עולה לא יתקע ואם
תקע יאל משום דכיון דמעיל נפק
לחולין דקאמר צפרק ראוהו צ"ד
(ר"ה כ"מ). "משמע דשייך ציה פדיון
ועוד יש לפרש שופר של עולה שהוקדשה
הזהמה לדמי עולה ושופר שלמים
שהוקדשה הזהמה לדמי שלמים ודינה
כשלמים עצמן ואין זה מעילה כדקאמר
צפ"צ דפסחים (דף ט:.) צעני שלמים
עסקינן ומיהו קשה צהן דשמעתי
דכיון דצעני הזמר פדיון היכי שייך
למיגור דלמא משיכי ליה והא לריך
לפדותו י"א דמה היה מרווח וקצת היה
למוצא והעור לכהנים ומצבת ליה

צמר שנתלש אי משתרי נמי דכתיב אצל פלוגתא דאמוראי היא צפרק
המוצא מקדש (וצמים פו.) צעמנות שפרשו לפני זריקה דרבי זירא
סבר דזריקה ממיתין אפילו לקמא דנרגי וחליני וקאמר התם
ס"ב כרזי אלעזר דאמר רבי אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין
צהם ופירש שלם דאמר רבי אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין צהן
ס"ב כרזי אלעזר דאמר ר' אלעזר פירשו לפני זריקה מועלין צהן
זריקה כו"י: ר' תולש מי איכא מאן דשרי. פירש צקונטרס אליבא דרבי
אף על פי שהאמת הוא דלעקביא נמי אסור צהם כדמוכח ברייתא דהתולש אמר מצבור תם
לכל שמיעא ליה צרייתא דבר פשוט הוא י"א דמיהא לרצון דתולש אסור: הדרן עלך הלוקה בהמה

הא בעל מום שרי. ור' יוסי הוא דאמר בשחטו שרו רצנן אי נמי
עקביא היא אצ"פ דלא התירו וקשיא לריש לקיש: סס קרי ליה.
ומאי אצ"פ שגולד צו מום אצ"פ שנראה אחר כן לחכס ואמר מום
קצוע י: יומא. הא דר"ל תנאי היא: אסור. דבמת י אפילו עקביא
מודה דלחמו לשהוייה ולאפקועי
מקדושת מוצא ועוד שהרי עדיין אין
צו שום היתר. אצ"פ דנקט תולש הוא
היין לנתלש כדמפרש צקפיא דשמעתא: לא
לא צוה. שמת המיר עקביא אלא
בשחטו: אמר רבי יוסי מודה אלא.
ששמו חלפתא שהוא מן החכמים
החולקין על עקביא י ומודה הוא
צוה ששחטו שהוא מותר: אצל צייחוד
אמרו חכמים. שצאמת צבדור אמרו
יעתנו בחלוץ לשער צבור בעל מום
שנשר: שמה יש תקוה. שמה יא
מותר ליהנות. ומפרש ומה תקוה יש
שאם שחטו דברי הכל מותר: אצל
צאמת ותצירו צעירוינן צפרק בכל
מערינן (דף נ"ח.) צסופו: צייחוד.
צבדור ותצירו צמכת יומא (דף נ"ד.)
ועוד צייחוד ששם ארון נגנו: רבי
יוסי היינו סנא קמא. דקאמר התולש
אמר מצבור תם ושחטו אסור הא בעל
מום ושחטו מותר לדברי הכל וצמת
פליגי ו צמורה דר' יוסי ולת"ק נמי
צמת פליגי: סנא קמא סבר אי הפירו
מומחה אין לא לא. דבעל כרחיך
היה מרל"ת וצדמת"א ריש לקיש לעיל
כי אופצנייה מנישא דמילתיה דתנא
קמא דקמיני התולש אמר מצבור תם
הא בעל מום שרי ותראה ריש לקיש
ואמר כל היכא דלא התיר מומחה תם
קרי ליה אלמא הכי משמע מילתיה
התולש אמר מצבור תם דהיינו בעל
מום שלא התירו מומחה לא לדברי
הכל הא צבור צעמו אסור דהיינו
התירו מומחה שתלש ממנו כו' ור'
יוסי סבר אצ"פ דלא התירו מומחה
נמי כשנשר שרו רצנן מנמי מדקאמר
יש תקוה דמשמע יש תקוה וימירו
מומחה וישחטו מכלל דאכתי לא
התירו מומחה כשנשר: פליגי צהם
והוא היין לשחטו. מללא אשכחן
צמילתיה דתנא קמא דנימא שחטו
דברי הכל מותר: הלכה כר' יהודה.
דבשחטו פליגי ולא צמת: אידי ואידי.
צין נראה צין לא נראה מישרי שרי
דהא אפי' מונח בחלוץ קא"ר יוסי
דאפי' רצנן שרו בשחטו: אי רצנן
אידי ואידי מיסר אסרי. דלוחו
שמחוצר צו טעון קצורה לדברי הכל
והתולש ממנו רצנן אסרי ליה אפי'
מונח בחלוץ: אלא פשיטא ר' יהודה
היא. דאמר בשחטו פליגי: אידי
ואידי. צין נראה צין לא נראה: ושמע
מינה בשחטו פליגי. מללא מניח
מוקמת ליה צגוונא אחריטי ומדסתס

לן כר' יהודה ש"מ הלכתא כוותיה: הפולש אמר מעולה חמימה.
מחיים יו לרצנן מהו לאחר שמיטה צעלת מום לא תיבעי לך
דוודאי לרצנן אסור דאי שרית ליה אחי לשהוייה ואחי לידי גיזה
ועצודה: י מי איכא מאן דשרי. אליבא דרצנן הא וודאי רשע הוא:
דעיקר
שכן דאיהי מתרת מה שפירש מחיים ומיהו יש ספרים דגרסי התם
זריקה כו"י: ר' תולש מי איכא מאן דשרי. פירש צקונטרס אליבא דרבי
אף על פי שהאמת הוא דלעקביא נמי אסור צהם כדמוכח ברייתא דהתולש אמר מצבור תם
לכל שמיעא ליה צרייתא דבר פשוט הוא י"א דמיהא לרצון דתולש אסור: הדרן עלך הלוקה בהמה

לן כר' יהודה ש"מ הלכתא כוותיה: הפולש אמר מעולה חמימה.
מחיים יו לרצנן מהו לאחר שמיטה צעלת מום לא תיבעי לך
דוודאי לרצנן אסור דאי שרית ליה אחי לשהוייה ואחי לידי גיזה
ועצודה: י מי איכא מאן דשרי. אליבא דרצנן הא וודאי רשע הוא:
דעיקר
שכן דאיהי מתרת מה שפירש מחיים ומיהו יש ספרים דגרסי התם
זריקה כו"י: ר' תולש מי איכא מאן דשרי. פירש צקונטרס אליבא דרבי
אף על פי שהאמת הוא דלעקביא נמי אסור צהם כדמוכח ברייתא דהתולש אמר מצבור תם
לכל שמיעא ליה צרייתא דבר פשוט הוא י"א דמיהא לרצון דתולש אסור: הדרן עלך הלוקה בהמה

(א) ועיובין ע"ה ושי"ן,
(ב) עדיית פיה מ"א (ג) י"א
בשחטו. (ד) י"א דהתם.
(ה) וע"ב. (ו) ת"ק ומודה
דריי נמי צמת פליגי י"ק.
(ז) כדמתיבן י"ק. (ח) בהתירו
מומחה י"ק. (ט) צו י"ק.
(י) ושיין ציה פדיון ומיהו קשה
צפר וכו' אי משתרי נמי הכי
והא דלמתיבן בסופר של עולה
לא יתקע י"א לפרש שופר של
עולה שהוקדשה הזהמה לדמי
וכי דפסחים הלא צעני שלמים
עסקינן אצל פלוגתא דאמוראי
כו' ופליגי דר' יוסי ופליגי דר'
אלעזר י"ק. (י) ופליגי דר'
אלעזר י"ק. (יא) וע"ה סיב
מוס' וצמח"ס פו. ד"ה אמר וכו'
ובסו"א דש"ס.

הגהות הב"ח
(ב) ב"ן מן גיזה וכו' שאינו
נראה מן גיזה:

שיטה מקובצת
א) מום שחטו אסור:
ב) התירו מומחה לא:
ג) דתנן הוא היה מותר
שער: י"א תיבות עקביא
בן מהללאל מותר נמקח:
ד) לאו בשחטו ואי: ו א'
משהי אור ו' נמקח: ב' קצוע
הוא ה"ס: ט' עקביא מודה
הוא: י' מחיים והומחה
ועתה לרבו: ז' מה"ד לנש:
ח' א"ל לביי נוש:
ט' מידי בהתירו מומחה
וקשיא: י' דהא דרדוקא
לחורגי לעיל הכי לאפקין
בריותא ממשמעות היינו
כו'. ה"ר"ש: י"א דתורתים
דריש לקיש: ט"ז מילתיה
דתנא קמא: ט"ח קאמר
דרשמי יש תקוה דקאמר
מיירי בשמיטה: י"א עיובין
דאין צריך העמדה והערכה
כקדושת מוצא וכו':
י"א לפדותו בשרי ומה היה
י"ב בעולה תמימה ששחטוה
למובא: י"ג חתם ופליגי דר'
אלעזר: י"ד הוא מיהא
לרבו: